

ALLERØD KOMMUNE

Børn- og Skoleudvalget 2014-2017

Møde nr. 37

Mødet blev holdt torsdag den 12. maj 2016 på Rådhuset i Mødelokale C.
Mødet begyndte kl. 07:30 og sluttede kl. 08:35.

Medlemmer: Formand - Miki Dam Larsen (A), Næstformand - Lars Bacher (C), Marie Kirk Andersen (C), John Køhler (UP), Klaus Fisker (B), Nikolaj Bührmann (F)

Afbud: Jesper Hammer (D)

1. Bemærkninger til dagsordenen	1
2. Meddelelser	2
3. Skolernes mulighed for at afkorte skoledagens længde	3

BØRN- OG SKOLEUDVALGET 2014-2017**1. Bemærkninger til dagsordenen**

Sagsnr.:

Punkttype -**Tema** -**Sagsbeskrivelse** -**Administrationens
forslag** -**Afledte
konsekvenser** -**Økonomi og
finansiering** -**Dialog/høring** -**Bilag** Nej

**Beslutning Børn-
og Skoleudvalget
2014-2017 den 12-
05-2016** -**Fraværende**

Jesper Hammer

BØRN- OG SKOLEUDVALGET 2014-2017**2. Meddelelser**

Sagsnr.:

Punkttype -**Tema** -**Sagsbeskrivelse** -**Administrationens
forslag** -**Afledte
konsekvenser** -**Økonomi og
finansiering** -**Dialog/høring** -**Bilag** Nej

**Beslutning Børn-
og Skoleudvalget
2014-2017 den 12-
05-2016** -**Fraværende**

Jesper Hammer

BØRN- OG SKOLEUDVALGET 2014-2017**3. Skolernes mulighed for at afkorte skoledagens længde**

Sagsnr.: 15/12872

Punkttype

Beslutning

Tema

Forligskredspartierne bag folkeskolereformen udsendte den 26. august 2015 et såkaldt hyrdebrev til alle landets byråd. I brevet rettes opmærksomheden mod kommunernes muligheder for at justere skoledagens længde ved at konvertere understøttende undervisning til to voksen undervisning.

På Børn- og Skoleudvalgets møde den 27. oktober 2015 blev det besluttet:

”At Børn- og Skoleudvalget uddelegerer kompetencen til Forvaltningen, for så vidt det angår godkendelse af ansøgninger fra skolerne om at konvertere understøttende undervisning til to-voksen undervisning i fagundervisningen.

Forvaltningen orienterer udvalget én gang om året om, hvor meget skolerne anvender muligheden for at konvertere understøttende undervisning til to-voksen undervisning i fagundervisningen.”

Det blev endvidere præciseret at:

”Nogle elever og klasser vil få kortere skoledage. Dette vil primært være eleverne i kommunens gruppeordninger og specialskoler”.

Skolerne har i stort omfang søgt om at konvertere understøttende undervisning til skoleåret 2016/2017 for elever på almenområdet. Ansøgningerne er samlet set meget omfattende og af vidtgående karakter, idet der nu søges generelt for almenområdet såvel som på specialområdet. Desuden søges der generelt for hele årgange og flere årgange på almenområdet

Børn- og Skoleudvalget anmodes om at træffe beslutning om, hvorvidt denne delegerede kompetence til Forvaltningen ligeledes gælder i forhold til elever på almenområdet.

Sagsbeskrivelse**Baggrund**

Med folkeskolereformen blev den understøttende undervisning indført. Formålet med den understøttende undervisning er med varierende tilgange, at bidrage til undervisningsdifferentiering, der kan løfte både de fagligt svage og fagligt stærke elever.

Lovgrundlaget

Af Folkeskolelovens §16 b fremgår det, at der gives mulighed for at fravige lovens bestemmelser om undervisningstidens længde, hvis fravigelsen har det formål at understøtte elevernes faglige udvikling og give mulighed for større undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen.

Det fremgår af lovgrundlaget, at fravigelsesmuligheden gælder *generelt* for børnehaveklassen og 1.-3. klassetrin samt for 4.-9. klassetrin for klasser med helt særlige behov.

Konkret betyder det, at for indskolingseleverne vil der generelt kunne ske en fravigelse, hvis det findes hensigtsmæssigt i forhold til en eller flere udfordringer i en klasse.

Fra og med 4. klassetrin er der imidlertid skærpede krav, således at der alene kan ske en konvertering for disse klassetrin i særlige tilfælde. Det kan for eksempel være en klasse med store trivselsudfordringer, eksempelvis på grund af mobning, uro osv. Fra og med 4. klasse er dette således fra lovgivernes side tænkt som en fravigelse man kan lave i helt særlige tilfælde, hvor en konkret klasse er udfordret i særlig grad.

Det er ligeledes en betingelse i loven, at nedsættelse af tiden til understøttende undervisning finder sted med henblik på yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering i den pågældende klasse. Der er i november 2015 også udsendt en vejledning fra ministeriet om bl.a. brug af muligheden samt et notat i januar 2016. Vejledningen, notatet og det oprindelige hyrdebrev er vedlagt som bilag til sagen.

Forvaltningen kan på baggrund af ansøgning tildele dispensationer for et år ad gangen, men der er ikke noget loft på antallet af gange, at en dispensation kan forlænges. Tidsbegrænsningen er fastsat med henblik på at sikre, at der løbende foretages en vurdering af, om nedsat undervisningstid og flere voksne i klassen fortsat er den rigtige løsning for den pågældende klasse.

Forvaltningen har **ikke** lovhjemmel til at give en generel dispensation for hele skolen eller årgangen, der skal jf. loven tages stilling for de enkelte klasser. Derudover er der som tidligere anført særligt skærpede krav til årsagerne til konverteringen af den understøttende undervisning for klasser fra og med 4. klasse, hvilket betyder, at Forvaltningen kun har lovhjemmel til at godkende ansøgningen hvis der er særlige skærpede omstændigheder.

Omfang af understøttende undervisning

Ministeriet har i det førnævnte notat præciseret, at der **skal** gives understøttende undervisning – så man kan ikke konvertere hele den understøttende undervisning. Omfanget af den understøttende undervisning er ikke nærmere fastsat. Endvidere præciseres det i notatet, at en kommune eller skoler, der gør brug af mulighederne for at reducere skoledagens længde, fortsat er forpligtet til at leve op til de

indholdsmæssige krav til undervisningen, der er i folkeskoleloven, herunder kravet om bevægelse, åben skole og obligatoriske emner m.v.

Der er i loven ikke fastsat minimumstimetal for den understøttende undervisning, sådan som der er til undervisning i fagene. Tiden til understøttende undervisning er den tid, der er tilbage af den samlede undervisning, når tiden til undervisning i fagene og pauser i løbet af dagen er brugt.

I Allerød Kommune skal skolerne tilbyde:

Skole	Planlagt undervisningstimer	Undervisningsmateriale	Ikke-undervisningsmateriale	Undersøgende undervisning
1	1.200	70	270	231
2	1.700	70	239	231
3	1.200	70	238	302,5
4	1.330	80	240	180
5	1.320	70	240	150
6	1.200	70	240	150
7	1.400	70	254	146
8	1.400	80	254	146
9	1.400	70	254	236

Tildelingsmæssigt er fordelingen mellem pædagoger og lærere 50/50, altså med ressourcer svarende til 50% pædagoger og 50% lærere, udmøntet på den enkelte skole.

Ansøgning

Det er skolelederen, der ansøger kommunalbestyrelsen om godkendelse, og der skal forinden indhentes en udtalelse fra skolebestyrelsen på den pågældende skole.

Det er en forudsætning for konvertering, at der tilbydes plads i SFO eller anden relevant fritidstilbud i de timer, som fravigelsen vedrører, uden særskilt betaling fra forældrene, jf § 16b, stk 2.

På baggrund af ovenstående foreslår forvaltningen at udvalget tager stilling til følgende forslag (A og B):

Forslag A: At delegationen som primært omhandlede elever i gruppeordninger og specialskoler, udvides til også at omfatte elever på almenområdet, i det omfang der er grundlag for det i lovgivningen, jf. ovenstående lovhjemmel.

Denne kompetence må administreres i tæt overensstemmelse med loven og Undervisningsministeriets fortolkning i notat om skoledagens længde: mulighederne for afkortning inden for de gældende

lovgivningsmæssige rammer, således at der stilles følgende krav til skolernes ansøgninger:

- At ansøgningen gælder for en konkret klasse med faglige begrundelser for, hvorfor klassen vil profitere af at skoledagens længde nedsættes og der er flere voksne ind i klassen i nogle af timerne
- At ansøgningen skal indeholde oplysninger om, hvor stor en andel af den understøttende undervisning der skal konverteres
- At der skal foreligge en udtalelse fra skolebestyrelsen, som vedlægges ansøgningen
- At det i ansøgningen beskrives, hvorledes de afledte ekstra udgifter i SFO og klub afholdes

Forslag B)

Det foreslås, at muligheden for at konvertere den understøttende undervisning primært anvendes i indskolingen, samt for elever i gruppeordninger og specialskoler: For almenområdet fra og med 4. klasse stilles krav om skærpede omstændigheder og muligheden begrænses til de helt særlige tilfælde, hvor skole og skolebestyrelse finder det nødvendig for klassen i en periode.

Forvaltningen anbefaler, at der arbejdes mere med form og indhold i den understøttende undervisning, så den i højere grad anvendes som den var tænkt i reformen, som en del af en mere varieret skoledag. Der er eksempelvis børn, der ikke går i fritidsklub og som drager nytte af den længere skoledag, hvor de understøttes fagligt og socialt i flere timer.

Administrationens forslag

Forvaltningen anbefaler, at udvalget godkender forslag A og B.

Afledte konsekvenser

Konverteringen af understøttende undervisning vil kunne komme til at omfatte både elever i gruppeordninger, specialskoler samt på almenområdet. Alle skoler i Allerød Kommune har ansøgt om dette.

Hvis forslaget godkendes vil Forvaltningen godkende ansøgninger generelt i indskolingen, gruppeordninger og specialskoler, mens der kun vil blive givet godkendelser på almenområdet fra og med 4. klasse i de tilfælde, hvor det vurderes, at der er særlige omstændigheder eller udfordringer i en klasse.

Forvaltningen gør opmærksom på, at der vil blive et økonomisk pres på SFO og klubdelen, idet man her vil skulle udvide åbningstiden, idet skolerne lukker tidligere. Dette skal finansieres af skolerne – og ikke af bevillingen til SFO og klub.

Økonomi og finansiering

Der vil blive øget udgifter til SFO og klub, idet man her skal åbne tidligere end på nuværende tidspunkt. Dette skyldes at den kortere skoledag betyder, at eleverne kommer tidligere i SFO eller klub.

Skolerne har jf. loven pligt til at afholde denne udgift, således at det ikke er budgettet på SFO-området eller klubområdet som finansierer dette

Bilag

Revideret vejledning om anvendelse af folkeskolelovens paragraf 16 b 2 maj 2016.pdf
Skoledagens længde mulighederne for afkortning.pdf
Brev til kommunerne om skoledagens længde af 26 august 2015.pdf

Beslutning Børn- og Skoleudvalget 2014-2017 den 12-05-2016

Udvalget godkendte Forvaltningens forslag A og B med følgende bemærkninger:

- Udvalget ønsker opfølgning på, hvordan skolerne arbejder med at implementere intentionerne i folkeskolereformen. Herunder hvilke muligheder skolerne ser i folkeskolereformen – og i hvor høj grad disse er realiseret. Der ønskes særligt fokus på udmøntningen af den understøttende undervisning.
- At Forvaltningen udarbejder budgetforslag til håndtering af øgede udgifter til udvidet åbningstid i klub og SFO som følge af eventuelt godkendte ansøgninger
- At Forvaltningen afdækker mulighederne for at benytte sig af § 55. stk.1 - som omhandler dispensation fra gældende lovgivning og dermed giver mulighed for også at konvertere understøttende undervisning til 2-voksen timer i 4. kl. – 9. kl for hele årgange og afdelinger. Dette for at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Fraværende

Jesper Hammer

Signeret af:

Miki Dam Larsen
Formand

Lars Bacher
Næstformand

John Køhler
Medlem

Klaus Fisker
Medlem

Marie Kirk Andersen
Medlem

Nikolaj Bührmann
Medlem

**Bilag: 3.1. Revideret vejledning om anvendelse af folkeskolelovens paragraf 16 b
2 maj 2016.pdf**

Udvalg: Børn- og Skoleudvalget 2014-2017

Mødedato: 12. maj 2016 - Kl. 7:30

Adgang: Åben

Bilagsnr: 32853/16

Afdelingen for Undervisning
og Dagtilbud

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5302
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Vejledning om muligheder for afkortning af skoledagens længde

2. maj 2016

Generelle regler

Sags nr.:

Kommunerne har med folkeskolereformen fået større frihed til lokalt at tilrettelægge en god skoledag. Dermed ligger der også en forpligtelse for kommunerne til lokalt at påtage sig ansvaret for i planlægningen at finde en god balance mellem skole og fritidsliv for eleverne.

000.132.351

Efter reglerne om undervisningstidens samlede længde skal elever i børnehaveklassen og på 1.-3. klassetrin have mindst 1.200 timer, eleverne på 4.-6. klassetrin skal have mindst 1.320 timer, og eleverne på 7.-9. klassetrin skal have 1.400 timer. Det svarer til gennemsnitligt henholdsvis 30, 33 og 35 timer om ugen – eller henholdsvis 6, 6,6 og 7 timer om dagen, svarende til skoledage fra kl. 8.00-14.00, kl. ca. 8.00-14.30 og kl. 8.00-15.00 – hvis alle skoledage er lige lange. Undervisningstidens samlede længde består af tre elementer: undervisning i fagene, understøttende undervisning og pauser. Det drejer sig således om, hvor lang tid eleverne skal være på skolen – fra skoledagens start til slut.

Der er samtidig fastsat et loft for undervisningstidens samlede længde. Det må for ingen elever overstige 1.400 timer om året, svarende til gennemsnitligt 35 timer om ugen eller 7 timer om dagen. Loftet er således skærpet i forhold til tidligere, idet det nu også gælder for elever på 4.-9. klassetrin.

Hvor der før reformen var fastsat minimumstimetal for fagblokkene over treårige perioder, minimumstimetal for dansk, matematik og historie, samt vejledende timetal for undervisningen i fagene, er timetallene for undervisningen i fagene nu hævet, først og fremmest med flere timer i kernefagene dansk og matematik. Det har betydet en stigning i minimumstimetallene på i alt 930 timer fra 1.-9. klasse, det vil sige 3-4 lektioner mere om ugen.

Den tid, der herefter er til overs, skal bruges til understøttende undervisning og pauser. Beslutninger om, hvor mange pauser der skal være i løbet af en skoledag og omfanget heraf, træffes lokalt på den enkelte skole. Omfanget af understøttende undervisning kan således variere.

Lokale beslutninger

Spørgsmålet om den nærmere organisering og tilrettelæggelse af skoledagen – inden for de rammer, der følger af lovgivningen – er lagt ud til lokal beslutning.

Det fremgår således af folkeskolelovens § 40, stk. 2, nr. 5, at kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for bl.a. antallet af skoledage, elevernes undervisningstimal og skoledagens længde. Disse mål og rammer skal fastlægges af kommunalbestyrelsen på et møde, hvilket vil sige, at det er beslutninger, som ikke kan delegeres til f.eks. forvaltningen eller den enkelte skole. Det er således i det kommunale, politiske forum, at mål og rammer for skoledagens længde m.v. skal fastlægges.

Det bemærkes, at der ikke i folkeskoleloven er fastsat regler om, hvor mange skoledage der er på et år. Når timetallet oven for er anført på enkelte uger og enkelte dage, så er det blot årsnormen, som er fordelt på henholdsvis 40 uger eller 200 skoledage. Det er det mest almindelige at arbejde med 200 skoledage på et år, formentlig fordi det indtil 2003 var fastsat i loven. Men i dag står det kommuner og/ eller skoler frit for at arbejde med lidt flere skoledage om året, hvorved timetallet kan reduceres for alle årets uger/dage.

Det fremgår af folkeskolelovens § 44, stk. 2, nr. 1, at skolebestyrelsen på den enkelte skole fastsætter principperne for undervisningens organisering, herunder elevernes undervisningstimal på hvert klassetrin og skoledagens længde. Det betyder ikke, at skolebestyrelsen kan fastsætte regler for præcis, hvornår skoledagen skal slutte, men der kan f.eks. fastsættes principper om, at det tilstræbes, at skoledagene bliver lige lange.

Herefter er det skolelederen, der inden for rammerne af lovgivningen, kommunalbestyrelsens mål og rammer og skolebestyrelsens principper, der som pædagogisk og administrativ leder fastlægger elevernes skemaer.

Anvendelse af folkeskolelovens § 16 b

I forbindelse med folkeskolereformen blev der indført en ny bestemmelse i folkeskolelovens § 16 b, hvorefter kommunalbestyrelsen, for så vidt angår den understøttende undervisning, kan godkende at fravige reglerne om en mindste varighed af undervisningstiden. Denne mulighed for fravigelse har til hensigt at understøtte elevernes faglige udvikling og give mulighed for større undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen.

Muligheden kan anvendes generelt for klasser i indskolingen, hvis det findes hensigtsmæssigt i forhold til en eller flere problemstillinger i en klasse, som bedst ses at kunne afhjælpes ved, at der gives mulighed for at have flere voksne i klassen. For så vidt angår elever fra og med 4. klassetrin stilles der skærpede krav til behovet for flere voksne i klassen, således at der alene sker en nedskalering af tiden til understøttende undervisning for disse klassetrin i helt særlige tilfælde. Man vil lokalt kunne beslutte at benytte muligheden, hvis det vurderes at være den rigtige løsning for at sikre klassens trivsel og faglige udvikling.

Det er en betingelse, at nedsættelse af tiden til understøttende undervisning finder sted med henblik på yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering i den pågældende klasse.

Kommunalbestyrelsen kan altså vælge at godkende, at tiden til understøttende undervisning nedsættes med henblik på yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen. Bestemmelsen giver dermed kommunerne frihed til at flytte eksisterende ressourcer rundt, således at de personaleressourcer, der er afsat til understøttende undervisning, i stedet anvendes til ekstra personaleressourcer i fagundervisningen.

Det er et vigtigt element i § 16 b, at der foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelte classes behov for fravigelse af reglerne om en mindste varighed af undervisningstiden. En godkendelse kan således ikke gives alle klasser på en bestemt årgang, og ej heller samtlige klasser på en skole ud fra en samlet vurdering. Vurderingen skal foretages konkret for hvert enkelt klasse – og dette gælder, uanset om der er tale om klasser i indskolingen, på mellemtrinnet eller i udskolingen.

Der er ikke noget til hinder for at give en sådan godkendelse til flere klasser samtidig, hvis det vurderes, at lovens betingelser for en godkendelse er opfyldt i forhold til hver enkelt klasse. Hvis det efter en konkret vurdering af hver enkelt klasse på en hel årgang eller en hel skole skulle vise sig, at alle klasser på årgangen eller skolen opfylder betingelserne i lovens § 16 b, vil der således godt kunne gives godkendelse til hver enkelt klasse samtidig.

At godkendelsen kan gives *generelt* for indskolings elever i en bestemt klasse skal forstås sådan, at godkendelsen vil skulle gives i alle tilfælde, hvor det findes hensigtsmæssigt at afhjælpe problemerne i en bestemt klasse, ved at flere voksne er til stede i klassen. Dette er dermed det eneste kriterium, der bør lægges vægt på, inden godkendelsen.

Modstat mellemtrinnet og udskolingen, hvor der skal være tale om *helt særlige tilfælde*, før der kan gives en godkendelse til, at der sker fravigelse af reglerne om en mindste varighed af undervisningstiden. Der stilles dermed skærpede krav til, hvornår en godkendelse kan gives for så vidt angår elever fra og med 4. klassetrin, idet der skal vægtigere grunde til, at man vurderer, at problemerne i den pågældende klasse kan løses ved hjælp af flere voksne i klassen. Der er således flere kriterier, der skal vægtes ved en godkendelse, når der er tale om elever på mellemtrinnet og i udskolingen.

Det er op til en lokal vurdering på den enkelte skole og i den enkelte kommune, om det i den konkrete situation vil være hensigtsmæssigt at nedskalere tiden til understøttende undervisning til fordel for to voksne i klassen i form af lærere, pædagoger eller andet personale med relevante kvalifikationer.

I princippet kan næsten alle de ressourcer, der ellers ville gå til understøttende undervisning, flyttes over til yderligere støtte og undervisningsdifferentiering i undervisningen i fagene. Det vil sige, at hvis der ville have været f.eks. fem timers understøttende undervisning om ugen på et klassetrin, så kan de personaleressourcer, man ville have brugt på f.eks. fire timers understøttende undervisning, overføres til flere voksne i undervisningen i fagene, og skoledagen kan afkortes tilsvarende. Der skal altid gives understøttende undervisning – men omfanget er ikke nærmere fastsat.

Anvendelse af § 16 b og dermed fravigelse af timetallet for den understøttende undervisning kan være hensigtsmæssig, hvis der er tale om en klasse med særlige trivselsproblemer, hvilket f.eks. kan hænge sammen med store problemer med mobning, eller at klassen er sammenbragt. Det kan endvidere være hensigtsmæssigt at anvende bestemmelsen, hvis en eller flere enkelte elever befinder sig i en vanskelig situation, der har betydning for hele klassen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er store problemer med uro i klassen, som har baggrund i sociale og emotionelle problemer, ADHD eller lignende blandt enkelte elever i klassen.

Det er skolelederen, der ansøger kommunalbestyrelsen om godkendelse, og der skal forinden indhentes en udtalelse fra skolebestyrelsen på den pågældende skole. Godkendelse kan kun gives i op til 1 skoleår ad gangen. Tidsbegrænsningen er fastsat med henblik på at sikre, at der løbende foretages en vurdering af, om nedsat undervisningstid og flere voksne i klassen fortsat er den rigtige løsning for den pågældende klasse.

Kommunalbestyrelsen kan selv foretage hver enkelt godkendelse, men den kan også vælge at træffe beslutning om at delegere denne kompeten-

ce til et udvalg under kommunalbestyrelsen, til den kommunale forvaltning, eller til den enkelte skole (skolelederen eller skolebestyrelsen).

For enkeltelever

Der er ikke hjemmel i folkeskoleloven til at fritage en elev fra et helt fag eller fra undervisningen i folkeskolen. Manglende undervisning og fritagelse for en obligatorisk prøve i folkeskolen kan betyde, at eleven mister sit retskrav på optagelse på de gymnasiale uddannelser.

Fri til musikundervisning og eliteidræt

Med folkeskolereformen blev der givet mulighed for, at skolelederen kan tillade, at en elev i begrænset omfang opfylder sin undervisningspligt ved at deltage i undervisning i en kommunal eller statslig støttet musikskole eller ved eliteidrætsudøvelse i en idrætsforening, jf. folkeskolelovens § 33, stk. 9. Tilladelsen gives efter anmodning fra forældrene. Det betyder i praksis, at skolelederen kan give eleverne fri til at deltage i musikundervisning eller eliteidrætsudøvelse.

Der er i bemærkningerne til bestemmelsen lagt op til, at der for så vidt angår musikundervisning kan gives fri i 1-2 timer om ugen, mens der i forhold til eliteidrætsudøvelse kan gives fri i 2-4 timer. Der kan i princippet gives fri fra såvel undervisningen i fagene som fra den understøttende undervisning. Dog peges der i bemærkningerne på, at det er mest oplagt at give eleverne fri i tiden til understøttende undervisning eller – for de store elever – i valgfagstimer.

Det er skolelederens beslutning, om en elev kan fritages fra undervisning. I den vurdering, lederen skal foretage, skal indgå, om det er forsvarligt i forhold til elevens faglige niveau, og om det praktisk og pædagogisk kan lade sig gøre, herunder i forhold til resten af klassen.

Elever, der får specialundervisning

Elever, som modtager mindst 9 timers ugentlig støtte, falder ind under reglerne om specialundervisning. For disse elever gælder et særligt regelsæt, som fremgår af specialundervisningsbekendtgørelsen.

Det fremgår af specialundervisningsbekendtgørelsens § 12, stk. 3, at undervisningstiden med forældrenes tilslutning kan nedsættes, hvis elevens helbred ifølge lægeerklæring ikke tillader gennemførelse af fuld undervisning.

Elever kan også undtages fra undervisningen i visse fag – dog ikke dansk og matematik – men i dette tilfælde skal der gives anden undervisning i stedet.

Sygdom

Sygdom er lovligt forfald. Sygdom kan være kronisk og/eller strække sig over en lang periode, hvor eleven ikke er i stand til at deltage i hele skoledagen.

Ved sygdom, herunder kortvarigt men tilbagevendende sygdom, er skolen forpligtet til at iværksætte sygeundervisning i det omfang, det er nødvendigt. Der ligger således et væsentligt skøn i reglerne om sygeundervisning, dvs. om – og i givet fald hvor meget – der skal iværksættes sygeundervisning. Derfor vil der i praksis være enkelte elever, der på grund af sygdom får en kortere skoledag.

Bilag: 3.2. Skoledagens længde mulighederne for afkortning.pdf

Udvalg: Børn- og Skoleudvalget 2014-2017

Mødedato: 12. maj 2016 - Kl. 7:30

Adgang: Åben

Bilagsnr: 32848/16

Skoledagens længde: Mulighederne for afkortning inden for de gældende lovgivningsmæssige rammer

13. januar 2016

Sags nr.:

185.40M.351

Rammer for folkeskolens drift og undervisning

Folkeskoleloven er en såkaldt rammelov, der udstikker nogle rammer for folkeskolernes drift og undervisning, som det er op til den enkelte kommune og skole at udfylde efter lokale prioriteringer, ønsker og behov.

Folkeskoleloven indeholder bl.a. regler om, hvor mange timer eleverne skal undervises i løbet af et helt skoleår, og om hvilke læringsmål eleverne skal nå. Der er derimod ikke fastsat regler om, hvor mange skoledage der skal være i løbet af skoleåret, eller hvor lange de enkelte skoledage skal være.

Kommunerne og den enkelte skole har inden for lovens rammer en væsentlig frihed til at tilrettelægge undervisningen, herunder skoledagens længde, med udgangspunkt i de konkrete elevers forudsætninger og behov.

Med folkeskolereformen er der kommet endnu flere muligheder for at variere skoledagen for alle elever.

Den ekstra tid til understøttende undervisning skal bl.a. med varierede tilgange til undervisningen bidrage til undervisningsdifferentiering, der kan løfte både de fagligt svage og fagligt stærke elever. I den understøttende undervisning kan skolen bl.a. arbejde med at styrke elevernes læringsparathed, sociale kompetencer, alsidige udvikling, motivation og trivsel. Tiden kan fx bruges på aktiviteter, der kobler teori og praksis.

Med den åbne skole er der også skabt bedre muligheder for, at skolerne via partnerskaber med det lokale foreningsliv m.v. kan skabe en mere varieret undervisning.

Folkeskoleforligskredsens intention med reglerne om undervisningstidens samlede længde var og er, at en skoledag normalt varer fra kl. 8.00-14.00 for de mindste elever, ca. kl. 8.00-14.30 for de mellemste elever og kl. 8.00-15.00 for de ældste elever. Der er dog kun et egentligt lovkrav om, at undervisningen skal foregå mellem cirka kl. 8.00 og 16.00, medmindre der er tale om særlige arrangementer.

§ 16 b – mulighed for at afkorte skoledagen

I forbindelse med folkeskolereformen blev der indført en ny bestemmelse i folkeskolelovens § 16 b, hvorefter kommunalbestyrelsen, for så vidt angår den understøttende undervisning, kan godkende at fravige reglerne om undervisningstidens længde. Denne mulighed for fravigelse har til hensigt at understøtte elevernes faglige udvikling og give mulighed for større undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen.

Muligheden kan anvendes generelt for klasser i indskoling og for klasser på mellemtrin og udskoling med helt særlige behov. Man vil lokalt kunne beslutte at benytte muligheden, hvis det vurderes at være den rigtige løsning for at sikre klassens trivsel og faglige udvikling.

Kommunalbestyrelsen kan altså vælge at godkende en nedsættelse af tiden til understøttende undervisning med henblik på yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen. Bestemmelsen giver dermed kommunerne frihed til at flytte eksisterende ressourcer rundt, således at de personaleressourcer, der er afsat til understøttende undervisning, i stedet anvendes til ekstra personaleressourcer i fagundervisningen.

Der *skal* gives understøttende undervisning – men omfanget er ikke nærmere fastsat. Kommunalbestyrelsen kan derfor i princippet godkende, at næsten alle de ressourcer, der ellers ville gå til understøttende undervisning, flyttes over til undervisning i fagene. Det vil sige, at hvis der ville have været fx fem timers understøttende undervisning om ugen på et klassetrin, så kan de personaleressourcer, man ville have brugt på fire timers understøttende undervisning, overføres til yderligere pædagogisk personale eller andet personale med relevante kvalifikationer i undervisningen i fagene, og skoledagen kan afkortes tilsvarende.

Det er op til en lokal vurdering på den enkelte skole og i den enkelte kommune, om det i den konkrete situation vil være hensigtsmæssigt at nedskalere den understøttende undervisning til fordel for to voksne i klassen i form af lærere, pædagoger eller andet personale med relevante kvalifikationer.

Som eksempel kan nævnes, at der kan være tale om en klasse med særlige trivselsproblemer, hvilket fx kan hænge sammen med store problemer med mobning, eller at klassen er sammenbragt. Et andet eksempel kan være, hvis en eller flere enkelte elever befinder sig i en vanskelig situation, der har betydning for hele klassen. Det kan fx være tilfældet, hvis der er store problemer med uro i klassen, som har baggrund i sociale og emotionelle problemer, ADHD eller lignende blandt enkelte elever i klassen.

Det er skolelederen, der ansøger kommunalbestyrelsen om godkendelse, og der skal forinden indhentes en udtalelse fra skolebestyrelsen på den pågældende skole. Godkendelse kan gives i op til 1 skoleår ad gangen. Det sikrer, at der løbende foretages en vurdering af, om nedsat undervisningstid og flere voksne i klassen fortsat er den rigtige løsning for den pågældende klasse.

Kommunalbestyrelsen kan selv foretage hver enkelt godkendelse, men den kan også vælge at træffe beslutning om at delegerer denne kompetence til forvaltningen eller til den enkelte skole (skolelederen eller skolebestyrelsen).

Understøttende undervisning

Kommunerne har også stor frihed i forhold til, hvordan de ønsker at tilrettelægge den understøttende undervisning.

Der er ikke fastsat minimumstimetal for den understøttende undervisning, sådan som der er til undervisning i fagene. Tiden til understøttende undervisning er den tid, der er tilbage af den samlede undervisningstid, når tiden til undervisning i fagene og pauser i løbet af dagen er brugt.

Det står kommunerne frit for at konvertere tid til understøttende undervisning til mere undervisning i fagene, hvis det findes mere hensigtsmæssigt. Den understøttende undervisning kan dog ikke fuldstændig afskaffes, da det er forudsat i folkeskoleloven, at den er der, men det vil fx være tilstrækkeligt, hvis eleverne kun har én lektion om ugen – fx til evalueringssamtaler med eleverne om deres læringsmål.

Lektiehjælp og faglig fordybelse

Med indeværende skoleår er lektiehjælp og faglig fordybelse gjort til en integreret del af den øvrige skoledag. Lektiehjælp og faglig fordybelse kan lægges som en del af undervisningen i fagene eller i den understøttende undervisning. Der er ikke noget krav om, i hvor lang tid eleverne skal gives lektiehjælp og faglig fordybelse – det skal blot gives inden for den samlede undervisningstid som en integreret del af skoledagen.

En kommunalbestyrelse kan fx fastsætte rammer, hvorefter skolerne skal give lektiehjælp og faglig fordybelse som en naturlig opfølgning på hver enkelt lektion i (primært) de boglige fag, at lektiehjælp ikke skal lægges som en selvstændig blok i den understøttende undervisning, eller at der skal være tilstrækkeligt og relevant personale til stede. Kompetencen til at fastlægge rammerne for tilrettelæggelsen af lektiehjælp og faglig fordybelse vil også kunne uddelegeres til skolebestyrelsen og skolens leder.

Lektiehjælp og faglig fordybelse skal løfte alle elevers faglige niveau ved at eleverne tilbydes faglig træning, faglige udfordringer eller særlige, tilpassede turboforløb.

Lektiehjælp og faglig fordybelse skal byde på forskellige og differentierede læringsformer, fx læring gennem fysiske aktiviteter. Derudover skal eleverne have mulighed for at få hjælp til deres hjemmearbejde, og eleverne skal have mulighed for at øve sig i det, de har lært, eller fordybe sig i faglige emner.

Det skal dog fremhæves, at en kommune eller skole, der gør brug af mulighederne for at reducere skoledagens længe, fortsat er forpligtet til at leve op til de indholdsmæssige krav til undervisningen, der er i folkeskoleloven, herunder kravet om bevægelse, åben skole og obligatoriske emner mv.

Forsøg

Ministeren for børn, undervisning og ligestilling har i henhold til folkeskolelovens § 55, stk. 1, mulighed for at godkende fravigelser fra loven, undtagen kapitel 1 (om folkeskolens formål) og kapitel 4 (om det undervisende personales kvalifikationer), hvis det sker som led i forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde eller for at bevare små skoler. Der vil i så fald være tale om, at ministeren godkender en kommunalbestyrelses beslutning om at fravige loven som led i et tidsbegrænset forsøg, som kommunalbestyrelsen ønsker at gennemføre.

Bilag: 3.3. Brev til kommunerne om skoledagens længde af 26 august 2015.pdf

Udvalg: Børn- og Skoleudvalget 2014-2017

Mødedato: 12. maj 2016 - Kl. 7:30

Adgang: Åben

Bilagsnr: 32831/16

Til alle kommunalbestyrelser

Ministeriet for Børn,
Undervisning og Ligestilling
Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk

Kære kommunalbestyrelse

26-08-2015

Med folkeskolereformen har vi givet eleverne mere undervisningstid med markant flere timer i dansk og matematik, engelsk fra 1. klasse og tysk/fransk fra 5. klasse og flere timer i natur/teknologi og de praktiske/musiske fag. Der er desuden afsat tid til understøttende undervisning, der giver skolerne bedre muligheder for lokalt at løse en række opgaver, som understøtter undervisningen i fagene, herunder samarbejde med det omgivende samfund, bevægelse hver dag og faglig fordybelse og lektiehjælp. Med de nye regler om faglig fordybelse og lektiehjælp kan alle reformens nye elementer nu integreres i fuldt ud i skoledagen – også i undervisningen i fagene. Hensigten er at forbedre det faglige niveau og elevernes trivsel i folkeskolen, så alle elever udfordres fagligt til at blive så dygtige de kan.

På de fleste skoler er der fundet gode lokale løsninger på skemaer, der fungerer. Det vil vi som forligskreds gerne kvittere for. I nogle kommuner har den længere skoledag imidlertid betydet, at nogle elever har fået skemaer med meget lange skoledage. Vi har i loven fastsat en årsnorm på 1.200 timer for bh.kl.-3. klasse, 1.320 timer for 4.-6. klasse og 1.400 timer for 7.-9. klasse, der giver en skoledag på hhv. 6 timer, 6,6 timer og 7 timer ved et skoleår på 40 uger. Det er op til kommunerne selv at tilrettelægge skoledagen inden for disse rammer, men timerne skal placeres inden for normal skoletid.

Kommunerne skal også sikre tid til konfirmationsforberedelse. Det fremgår således af bemærkningerne til lovændringen om folkeskolereformen (lovforslag nr. L 51 af 31. oktober 2013), at ”konfirmationsforberedelsen så vidt muligt fortsat skal lægges inden for det tidsrum, som undervisningen normalt foregår i, hvilket er mellem ca. kl. 8.00 og 16.00, og kommunalbestyrelsen kan således ikke henvide konfirmationsforbere-

delsen til om aftenen eller til andre ugedage end dem, hvor almindelig undervisning finder sted.”

Vores intention som forligskreds var og er, at en skoledag normalt varer fra kl. 8.00-14.00 for de mindste elever, kl. 8.00-14.30 for de mellemste elever og kl. 8.00-15.00 for de ældste elever. Det giver mulighed for, at eleverne fortsat kan deltage i fritidsaktiviteter efter skole, have et fritidsjob og have et aktivt liv sammen med familie og venner. Samtidig giver reglerne mulighed for, at der også kan arbejdes med undervisning uden for skolen som en fast tilbagevendende del af undervisningen, der kan medføre lidt længere skoledage. Det kan fx være relevant på skoler med udskolingslinjer, hvor der en gang om ugen er lagt tid ind til virksomhedsbesøg eller lignende.

Med den nye folkeskolereform ønskede vi at give skoler og kommuner større frihed til lokalt at tilrettelægge en god skoledag, der gør eleverne dygtigere, og samtidig gør det muligt for eleverne og deres forældre til fortsat at have et velfungerende og aktivt liv efter skole.

Med den øgede frihed følger naturligvis et ansvar for, at de intentioner, vi havde med folkeskolereformen, også imødekommes. For os er det afgørende, at den fleksibilitet, I har fået, lokalt anvendes ud fra faglige og pædagogiske hensyn, der både sikrer eleverne en bedre undervisning og et velfungerende fritidsliv. Vi vil gerne i den forbindelse kvittere for, at KL også har henledt opmærksomheden på dette i formand for KL's Børne- og Kulturudvalg, Anna Mee Allerslevs brev af 17. august 2015 til kommunernes udvalgsformænd på skoleområdet <http://www.kl.dk/menu/Der-er-fortsat-behov-for-starkt-politisk-fokus-pa-folkeskolereformen-id185717/?n=0§ion=4778>, og for det materiale, KL har udarbejdet, med eksempler på årsager til, at nogle skoledage er længere end andre <http://www.kl.dk/menu/Tilrettelaggelsen-af-den-langere-skoledag-id185725/?n=0§ion=4778>.

Hensynet til elevernes fritidsliv gør sig også gældende de steder, hvor der har vist sig vanskeligheder i forhold til at tilpasse lokale ruteplaner til bus, tog og anden offentlig transport til skoledagens nye længde. Når den lokale infrastruktur tilrettelægges, bør det tilsigtes, at den passer til skolens mødetider, så eleverne sikres reel mulighed for at komme hjem eller videre til fritidsaktiviteter, når de har fri fra skole. Det har kommunerne bl.a. mulighed for via deres repræsentation i transportselskabernes bestyrelser.

For nogle elever er den længere skoledag en udfordring. Det gælder bl.a. elever med særlige behov. Folkeskoleloven indeholder en række mulig-

heder for fleksibilitet i tilrettelæggelsen af undervisningen, som kan give eleverne en kortere skoledag.

I forbindelse med reformen blev der indført en ny bestemmelse i folkeskoleloven, som giver kommunerne mulighed for at afkorte undervisningstiden ved at konvertere den understøttende undervisning til to-voksen-undervisning i fagundervisningen. Muligheden kan anvendes generelt for klasser i indskoling og for klasser på mellemtrin og udskoling med helt særlige behov. Man vil lokalt kunne beslutte at benytte muligheden, hvis det vurderes at være den rigtige løsning for at sikre klassens trivsel og faglige udvikling. Godkendelse gives som udgangspunkt af kommunalbestyrelsen for et år ad gangen, men kan fornyes årligt, hvis det vurderes fortsat at være den rette løsning. Kommunalbestyrelsen kan selv foretage hver enkelt godkendelse, men den kan også vælge at delegerer denne kompetence til forvaltningen eller til den enkelte skoleleder.

Muligheden for at afkorte undervisningstiden anvendes ikke i særlig stor udstrækning. Vi vil gerne opfordre til, at muligheden anvendes i de tilfælde, hvor skolen vurderer, at det understøtter elevernes faglige udvikling bedre end den længere skoledag. Ministeriet vil vejlede om, hvordan muligheden kan anvendes.

Der er ikke i folkeskoleloven fastsat regler om, hvor mange skoledage der er på et år. I de fleste kommuner arbejdes med 200 skoledage på et år. Der er dog ikke noget i reglerne om folkeskolen, der forhindrer kommuner og skoler i at arbejde med lidt flere skoledage om året, hvilket kan bidrage supplerende til at reducere længden af den enkelte skoledag. I bør derfor af hensyn til familielivet overveje, om flere skoledage også kan være en mulig løsning i forhold til at gøre skoledagene lidt kortere.

Med venlig hilsen

Folkeskoleforligskredspartierne V, S, DF, RV og SF
Ellen Trane Nørby (V), Anni Mathiesen (V), Annette Lind (S), Alex Ahrendtsen (DF), Marianne Jelved (RV) og Jacob Mark (SF)